

За твердженням Яневич М.М., для забезпечення ефективності функціонування МІС потрібно вирішити такі проблеми :

По-перше, це забезпечення ефективної комунікації для перерозподілу маркетингової інформації між усіма управлінськими підрозділами з метою ефективного прийняття рішень.

По-друге, необхідно визначити основні чинники та критерії змін в зовнішньому та внутрішньому середовищі за якими буде вестися спостереження для завчасного попередження та адаптації підприємства до ринкових змін. Саме тому спостереження в МІС відіграє ключову роль в реагуванні підприємства на ринкові зміни.

По-третє, важливо вирішити проблему, яка уже існує на ринку, а в майбутньому стане ще більш вагомшою – це є надлишок різноманітних даних. Потрібно оптимізувати збір необхідної інформації без надлишкового її накопичення і забезпечити максимальну віддачу отриманих даних [3].

Література:

1. Бура А. С. МІС як основа створення маркетингової стратегії / Бура А. С., Ковальчук С. В. // Вісник Хмельницького національного університету, 2013. - № 6. - Т. 2. – С.7-9.
2. Волкова І.М. Теоретико-методологічні засади формування маркетингової інформаційної системи сільськогосподарських підприємств [Електроний ресурс] // Волкова І.М. // Режим доступу: http://www.znau.edu.ua/visnik/2011_1_2/24.pdf.
3. Яневич М.М. Проблеми формування маркетингової інформаційної системи на підприємстві [Електроний ресурс] / Яневич М.М. // Режим доступу: <http://nauka.zinet.info/9/yanevich.php>.

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Булавинець В.М.

Тернопільський національний економічний університет, м. Тернопіль

Трудова міграція українських громадян за кордон стала об'єктивною реальністю сьогодення, а міграційні заробітки є не лише засобом підвищення рівня життя окремих домогосподарств, а й чинником економічного зростання країни.

Сучасні міграційні процеси в Україні характеризується виїздом за кордон з метою працевлаштування значної частини економічно активного населення країни. До трудової еміграції українських громадян спонукають чимало причин, основними з яких є: циклічне безробіття, пов'язане із зниженням обсягів виробництва, низький рівень оплати і непривабливі умови праці, прагнення до підвищення рівня та якості життя (належного медичного та культурного обслуговування, якісної освіти, поліпшення житлових умов, максимальної самореалізації та успіху тощо).

Дослідженню проблем трудової міграції присвятили свої праці чимало науковців, зокрема Е. Лібанова, О. Малиновська, В. Орешкін, С. Пирожков, Ю. Пахомов, М. Романюк, Т. Ромащенко, М. Шульга. Проте, незважаючи на наявність численних досліджень цього складного та багатогранного феномену, позитивні та негативні наслідки трудової міграції й нині залишаються об'єктом дискусій в широких наукових колах.

Для України важливим позитивним аспектом трудової міграції є надходження іноземної валюти у формі грошових переказів трудових мігрантів. Однак, обсяги та масштаби надходження з-за кордону зароблених українськими трудовими мігрантами коштів достеменно невідомі, що зумовлено недосконалістю українського законодавства, відсутністю виваженої державної еміграційної політики та непрозорістю схем переказу коштів.

Згідно офіційних даних, нині за межами нашої країни працює більше 6,5 мільйона громадян, що становить понад 14% українського населення [1]. У 2013 році ними перераховано в Україну 8,54 млрд. дол. США. А вже у 2014 році цей показник зменшився майже на 15%, що зумовлено скороченням грошових переказів з Росії, де працює значна частина вітчизняних заробітчан (більше 48%), а також – економічним спадом та військовим протистоянням в Україні [2].

Найбільшу частку у загальній структурі доходів від трудової міграції становлять грошові перекази нелегальних мігрантів.

За даними обстеження, проведеного в 2011 році, грошові перекази з закордону, середній розмір яких склав 1795 дол. США в розрахунку на одного мігранта, отримали 693,1 тис. домогосподарств, або 4,3% від загальної їх кількості [3, с.46].

Для більшості домогосподарств грошові перекази трудових мігрантів становлять понад половину їх сукупного доходу, а витрачаються переважно на задоволення щоденних потреб та на придбання товарів тривалого використання. Майже третина домогосподарств спрямовує міграційний капітал на житлове будівництво, що, з одного боку, обумовлює швидкий розвиток даної галузі, а з іншого – призводить до формування спекулятивної «бульбашки» на ринку нерухомості, «омертвіння» капіталу та міграції молоді з сільської місцевості. Лише незначна частка міграційних коштів спрямовується на започаткування власного бізнесу, що пояснюється несприятливим інвестиційним кліматом в країні, а саме: недосконалістю податкового законодавства, економічною та політичною нестабільністю, високими відсотковими ставками за кредитами тощо. І хоча економічні результати від використання доходів трудових мігрантів є неоднозначними, спрямування коштів у людський розвиток (освіта, медицина, культура тощо) є позитивним наслідком трудової міграції.

Отже, доходи трудових мігрантів суттєво впливають на добробут населення, сприяють ліквідації бідності, вирішенню проблем безробіття, покращенню фінансових, матеріальних та житлових умов родин трудових мігрантів, зростанню рівня освіти членів їх сімей, підвищенню якості їх медичного обслуговування, відпочинку та дозвілля [4, с.127]. Однак, через те, що не існує державної програми залучення даних коштів в економіку, вони переважно спрямовуються на споживання, а не на розвиток.

Тому, з метою максимально ефективного використання міграційного капіталу в Україні необхідним є формування виваженої державної політики, стратегічними орієнтирами якої повинні стати:

- розробка нормативно-правового забезпечення регулювання процесів трудової міграції в Україні, а саме – Стратегії державної міграційної політики та Закону « Про статус трудового мігранта», що підвищить рівень легалізації трудової еміграції та, відповідно, – й міграційного капіталу;

- вдосконалення міграційної статистики шляхом створення на базі Державної служби статистики України системи оперативного статистичного моніторингу міграційних процесів, з метою підвищення достовірності даних щодо кількості трудових мігрантів та обсягу їх міграційних заробітків;

- лібералізація сфери валютних надходжень, що передбачає відкриття валютних рахунків та встановлення на них вищих відсотків, а також надання певних пільг для їх власників;

- створення сприятливих умов легалізації грошових переказів, їх здешевлення та гарантування безпеки й своєчасності надходження до адресата через застосування новітніх технологій у фінансово-банківському секторі.

Література:

1. Світовий банк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.data.worldbank.org>.

2. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

3. Звіт щодо методології, організації проведення та результатів вибіркового обстеження з питань трудової міграції в Україні / Міжнародна організація праці. Група технічної підтримки з питань гідної праці та Бюро МОП для країн Центральної та Східної Європи. – Будапешт, МОП. – 2013. – 98с.

4. Кравченко, В. Тенденції трудової міграції в Україні / В. Кравченко // Часопис Київського університету права. – 2012. – №2 – с.127.

СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Гасвська Л.М.

Національний університет державної податкової служби України, м. Ірпінь

Успішна діяльність підприємств в умовах ринку багато в чому залежить від їх здатності до інноваційного розвитку. Формування і вибір стратегічних напрямків інноваційної діяльності базується на результатах всебічної оцінки як середовища, в якому працює підприємство, так і визначенні внутрішніх інноваційних можливостей підприємства, які характеризуються станом і рівнем використання інноваційного потенціалу. При цьому інноваційні можливості підприємств істотно розрізняються в залежності від конкретних особливостей підприємства, його галузевої приналежності і стратегічної спрямованості. У нестабільному зовнішньому середовищі підприємства повинні спрямовувати свої зусилля на утримання конкурентної позиції на ринку. За таких умов вітчизняні підприємства змушені постійно шукати нові, більш ефективні методи господарювання, відшукувати наявні резерви розвитку, знаходити нові ринки збуту власної продукції, а також постійно працювати над розробкою та впровадженням різноманітних інновацій, які зможуть забезпечити виживання підприємства в умовах конкурентної боротьби. Тому з метою ефективного функціонування підприємств і забезпечення їх конкурентоспроможності необхідно якісно розвивати інноваційний потенціал. При цьому саме максимізацію інноваційної складової можна вважати умовою сталого розвитку підприємства в сучасних умовах, що вимагає від вітчизняних суб'єктів господарювання приділяти велику увагу управлінню власним інноваційним потенціалом.

Поняття «інноваційний потенціал» стало концептуальним відображенням феномена інноваційної діяльності, яке розгорталося й уточнювалося шляхом методологічних, теоретичних та емпіричних досліджень і отримало розвиток на початку 80-х років ХХ ст. Інноваційний потенціал – це сукупність природних сил і трудових ресурсів, організаційних та інформаційних компонентів, матеріальних умов, що функціонують як єдине ціле в умовах впливу факторів зовнішнього середовища з метою вирішення завдань інноваційної діяльності. Інноваційний потенціал забезпечує гнучкість виробничо-господарської системи, її здатність реагувати на зовнішній вплив, адаптуватися відповідно до вимог ринку, змін законодавства [5, с.148].

Інноваційний потенціал визначається сукупністю ресурсів різних видів [3, с.10]: інтелектуальних (патенти, ліцензії, технологічна документація тощо); матеріальних (технологічне та лабораторне устаткування); фінансових (власний, позичковий, венчурний капітал тощо); трудових; інфраструктурних (власні підрозділи НДДКР, техніко-технологічні підрозділи, патентно-правові відділи тощо).

Важливу роль у підвищенні інноваційної активності підприємств відіграє вибір і реалізація відповідної стратегії інноваційного розвитку підприємства. Для цього потрібна інформація щодо величини інноваційного потенціалу та рівня його використання.